

KOMENTÁŘ

15. března 2024

Důchody a příjemci důchodů v Jihočeském kraji v roce 2023

V Jihočeském kraji pobíralo v prosinci 2023 některý z důchodů 180 tisíc osob, z toho přes 150 tisíc osob pobíralo starobní důchod ať už samostatně, nebo v kombinaci s pozůstalostní penzí. Průměrný starobní důchod sólo v kraji činil 20 151 Kč, přičemž muži pobírali v průměru o 2 147 Kč více než ženy.

V Jihočeském kraji v prosinci 2023 splňovalo podmínky pro výplatu některého z důchodů celkem 180 035 osob, mezi nimiž převažovaly ženy (58,0 %). Počet důchodců v kraji meziročně mírně vzrostl, zejména díky nárůstu počtu mužů (+679). Po třech letech poklesu, který byl do jisté míry způsoben pandemií koronaviru a s ní spojenou vyšší úmrtností zejména u starších osob, tedy došlo opět ke zvýšení počtu důchodců, byť jen nepatrnému (+0,4 %).

Od roku 2013 se počet příjemců důchodů v kraji zvýšil o 2,6 %, nejvyšší nárůst (o dvě pětiny) byl zaznamenán u příjemců poměrných starobních důchodů, naopak největší pokles (−40,4 %) byl uveden u příjemkyň vdovských důchodů sólo.

Tab. 1 Příjemci důchodů a průměrná měsíční výše důchodů podle druhu v kraji (v prosinci)

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

	2013	2014	2016	2018	2020	2022	2023
	Příjemci důchodů						
Příjemci důchodů celkem	175 419	175 935	178 328	179 571	180 149	179 269	180 035
v tom starobní důchod plný ¹⁾	103 681	105 064	108 891	111 555	113 238	112 622	113 682
starobní důchod poměrný ¹⁾	205	191	165	161	190	245	288
pro invaliditu 3. stupně ¹⁾	11 826	11 286	10 389	9 599	9 016	8 571	8 529
pro invaliditu 2. stupně ¹⁾	4 399	4 406	4 427	4 348	4 498	4 623	4 685
pro invaliditu 1. stupně ¹⁾	11 454	11 433	11 642	11 676	11 796	12 040	12 115
vdovský sólo	1 740	1 628	1 374	1 199	1 136	1 109	1 037
vdovský kombinovaný	33 159	33 022	32 704	32 386	31 664	31 309	31 019
vdovecký sólo	401	383	369	369	320	303	287
vdovecký kombinovaný	5 722	5 768	5 831	5 847	5 888	5 997	5 942
sirotčí	2 832	2 754	2 536	2 431	2 403	2 470	2 451
	Průměrná měsíční výše důchodu (v Kč)						
Průměrný důchod celkem	10 518	10 610	10 957	11 850	13 842	17 197	19 311
v tom starobní plný ¹⁾	10 872	10 985	11 375	12 325	14 393	17 949	20 151
starobní poměrný ¹⁾	4 391	4 293	4 228	4 395	5 623	7 265	8 280
pro invaliditu 3. stupně ¹⁾	10 258	10 240	10 394	11 076	12 703	15 613	16 987
pro invaliditu 2. stupně ¹⁾	6 672	6 656	6 718	7 178	8 514	10 401	11 401
pro invaliditu 1. stupně ¹⁾	5 997	5 926	5 894	6 232	7 398	8 909	9 701
vdovský sólo	7 032	7 051	7 275	7 834	9 255	11 327	12 397
vdovský kombinovaný	11 799	11 890	12 248	13 189	15 429	19 218	22 086
vdovecký sólo	6 330	6 453	6 651	7 265	8 609	10 632	11 564
vdovecký kombinovaný	13 182	13 325	13 784	14 921	17 407	21 747	23 757
sirotčí	5 698	5 735	5 917	6 382	7 629	9 365	10 310

¹⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým

KOMENTÁŘ

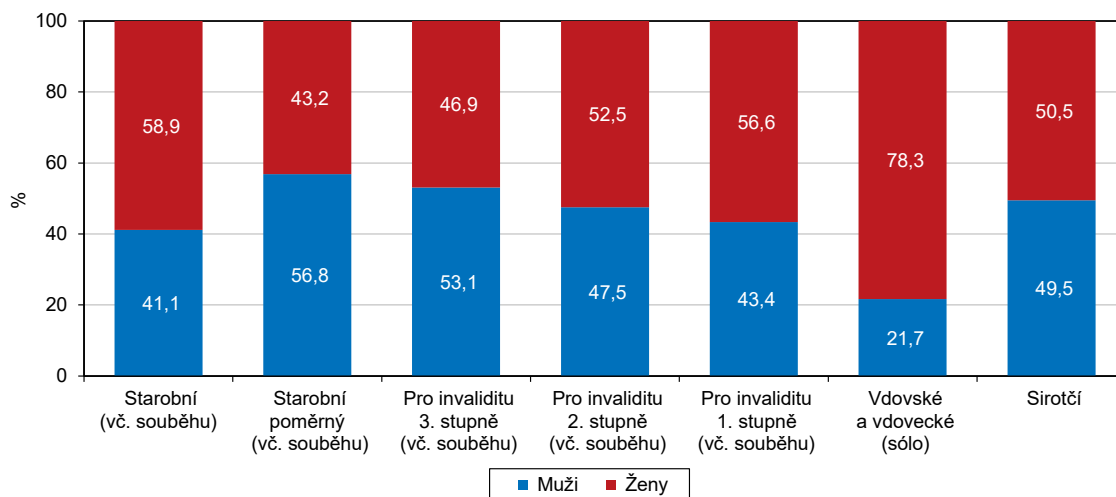
V porovnání s rokem 2013 počet mužů pobírajících některý z důchodů vzrostl o více než 5,3 tis. (+7,6 %), naopak počet žen se snížil o 725 (-0,7 %).

Průměrný důchod celkem v Jihočeském kraji v prosinci 2023 činil 19 311 Kč a byl zhruba o stokorunu nižší než průměrný celkový důchod v Česku. V mezikrajském srovnání byl šestý nejvyšší, přesto na průměrný pražský důchod ztrácel 1 586 Kč. Od roku 2013 vzrostl průměrný celkový důchod v kraji o téměř 84 %, meziroční nárůst činil více než 12 %.

Většina z příjemců důchodů (83,4 %) pobírala **starobní důchod**, ať už samostatně nebo v souběhu s vdovským případně vdoveckým důchodem. Téměř ve všech kategoriích příjemců převažovaly ženy, výjimku tvořily pouze důchody starobní poměrný včetně souběhu a pro invaliditu 3. stupně, kde mírně převažovali příjemci-muži. Výrazná převaha žen byla zjištěna u pozůstalostních důchodů vyplácených samostatně, když na 1 vdovce připadaly téměř 4 vdovy.

Graf 1 Příjemci důchodů podle pohlaví a druhu pobíraného důchodu v kraji v prosinci 2023

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Starobní důchod plný sólo (tj. bez souběhu s pozůstalostním důchodem) dosáhl v prosinci 2023 v kraji 20 151 Kč, což bylo o 159 Kč méně než republikový průměr. Kraj v rámci Česka obsadil pátou nejvyšší příčku. Na čele pomyslného žebříčku se umístila Praha, kde byl v prosinci 2023 vyplácen průměrný starobní důchod sólo o 1 368 Kč vyšší než na jihu Čech.

Jihočeské ženy se starobním důchodem bez souběhu pobíraly o 1 056 Kč méně, než činil průměrný důchod v kraji. Naopak důchodcům mužům bylo vypláceno o 1 091 Kč více oproti krajskému průměru. Rozdíl mezi starobním důchodem sólo u mužů a žen tedy činil téměř 2,2 tis. Kč. Od roku 2013 se starobní důchody sólo u mužů zvýšily o více než 78 %, u žen vzrostly téměř dvojnásobně.

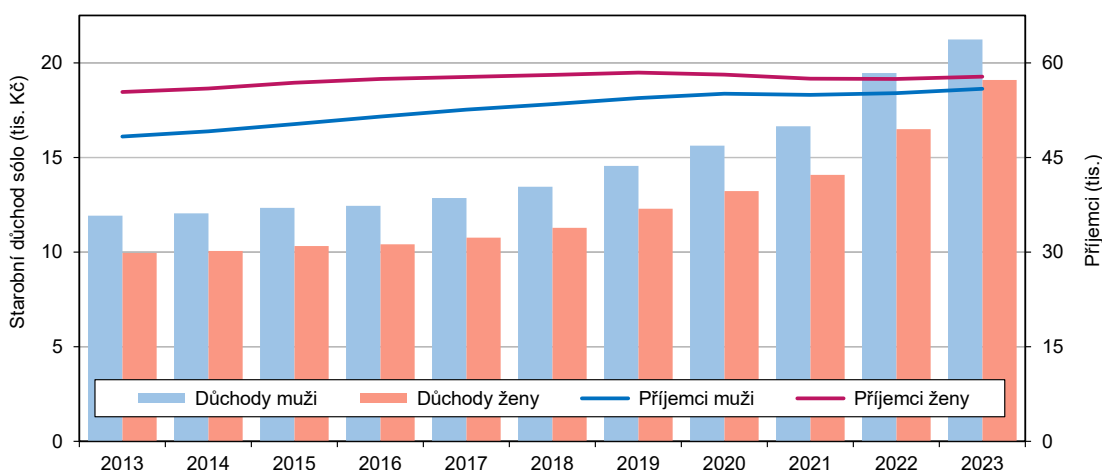
Zatímco počet jihočeských důchodců-mužů, kteří pobírali starobní důchod bez souběhu, se mezi roky 2013 a 2023 zvyšoval rychleji (+15,7 %), počet důchodkyň stoupl pouze o 4,4 %.

KOMENTÁŘ

Díky tomu se rozdíl mezi počtem důchodců a důchodkyň výrazně snížil. Zatímco v roce 2013 počet žen pobírajících starobní důchod sólo převyšoval počet mužů o 7 037, v roce 2023 rozdíl klesl ke čtvrtině a činil již jen 1,9 tis. osob.

Graf 2 Příjemci a průměrná výše starobního důchodu sólo podle pohlaví v kraji (v prosinci)

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

Nejvíce příjemců všech důchodů žilo v okrese České Budějovice, nejméně jich bylo zaznamenáno na Prachaticku. Podíl příjemců všech starobních důchodů bez souběhu činil v kraji 63,3 %, přičemž nejvyšší byl na Tábořsku (65,2 %) a nejnižší v okrese Prachatice (58,7 %).

Tab. 2 Příjemci důchodů a průměrná měsíční výše důchodů podle okresů v prosinci 2023

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Kraj, okresy	Celkem	Druh důchodu									
		starobní sólo		invalidní sólo			vdovský		vdovecký		sirotčí
		plný	poměrný	3. stupně	2. stupně	1. stupně	sólo	kombino- vaný	sólo	kombino- vaný	
Příjemci důchodů											
Jihočeský kraj	180 035	113 682	288	8 529	4 685	12 115	1 037	31 019	287	5 942	2 451
České Budějovice	51 706	32 537	72	2 301	1 376	3 987	320	8 605	83	1 683	742
Český Krumlov	15 646	9 990	37	885	353	921	87	2 582	27	561	203
Jindřichův Hradec	27 021	17 488	32	1 216	749	1 446	142	4 691	47	860	350
Písek	21 023	13 587	42	909	369	1 203	116	3 774	25	711	287
Prachatice	14 791	8 661	22	872	637	1 332	78	2 500	24	457	208
Strakonice	21 219	12 797	31	1 177	683	1 734	107	3 637	39	739	275
Tábor	28 629	18 622	52	1 169	518	1 492	187	5 230	42	931	386
Průměrná měsíční výše důchodů (v Kč)											
Jihočeský kraj	19 311	20 151	8 280	16 987	11 401	9 701	12 397	22 086	11 564	23 757	10 310
České Budějovice	19 632	20 686	8 166	17 015	11 368	9 744	12 655	22 523	11 815	24 398	10 631
Český Krumlov	19 076	19 737	8 029	17 172	11 207	9 700	11 603	21 866	11 213	23 502	9 627
Jindřichův Hradec	19 038	19 642	8 419	17 067	11 390	9 621	12 698	21 672	11 113	23 107	10 286
Písek	19 327	19 955	8 871	16 546	11 327	9 567	12 613	21 871	11 390	23 635	10 424
Prachatice	18 639	19 863	9 524	16 751	11 344	9 670	11 224	21 967	11 731	23 417	9 420
Strakonice	19 064	20 102	7 327	17 191	11 587	9 667	12 281	22 043	11 088	23 577	10 183
Tábor	19 635	20 224	8 097	17 021	11 513	9 836	12 519	22 089	12 249	23 758	10 560

KOMENTÁŘ

V souvislosti se zvyšováním hranice pro odchod do důchodu a s obtížnějším uplatněním na trhu práce se v posledních letech zvyšuje počet lidí, kteří se rozhodnou odejít do předčasného důchodu.

V prosinci 2023 pobíralo v Jihočeském kraji **předčasný starobní důchod** (bez poměrného, včetně souběhu s pozůstalostním důchodem) 34,1 % starobních důchodců. Proti roku 2013 vzrostl počet osob, které do důchodu odešly předčasně, téměř o polovinu.

Trend u obou pohlaví v kraji je dlouhodobě vzestupný. V posledních deseti letech byl vyšší nárůst počtu příjemců předčasných důchodů zaznamenán u mužů, kde jejich počet stoupl o necelých 54 %. Počet žen, které pobíraly předčasný důchod, byl oproti roku 2013 vyšší o 46,2 %. Přestože v absolutních číslech bylo v předčasném důchodu více žen, jejich podíl v prosinci 2023 v kraji činil 32,2 %, zatímco podíl mužů dosáhl 36,8 %.

Tab. 3 Příjemci předčasných starobních důchodů v kraji podle pohlaví (v prosinci)

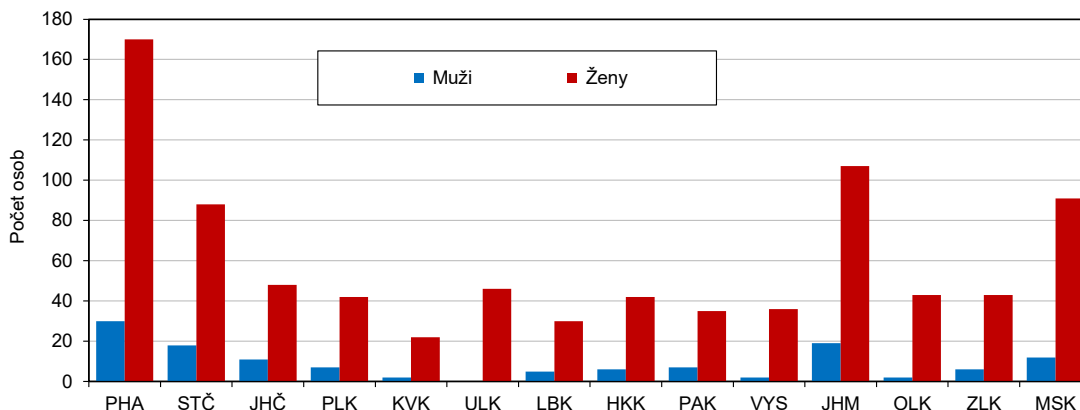
Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Muži										
Příjemci starobních důchodů¹⁾	53 897	54 772	55 906	57 195	58 287	59 223	60 236	60 920	60 857	61 099	61 757
z toho předčasných starobních důchodů	14 781	15 543	16 296	16 978	17 679	18 247	18 920	19 566	20 216	20 679	22 725
podíl předčasných důchodů (%)	27,4	28,4	29,1	29,7	30,3	30,8	31,4	32,1	33,2	33,8	36,8
	Ženy										
Příjemci starobních důchodů¹⁾	87 722	88 221	89 019	89 508	89 734	89 968	90 140	89 352	88 718	88 371	88 468
z toho předčasných starobních důchodů	19 501	20 424	21 284	22 155	22 934	23 584	24 246	24 923	25 860	26 648	28 510
podíl předčasných důchodů (%)	22,2	23,2	23,9	24,8	25,6	26,2	26,9	27,9	29,1	30,2	32,2

Nejvyšší podíl osob pobírajících předčasný starobní důchod byl v prosinci 2023 evidován v okrese Jindřichův Hradec, kde možnosti dřívějšího odchodu do důchodu využilo 40,6 % starobních důchodců. Nejméně této možnosti využívali důchodci na Prachaticku, kde dříve odcházela do penze pouze čtvrtina starobních důchodců.

Graf 3 Příjemci starobního důchodu ve věku 100 a více let podle krajů v prosinci 2023

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

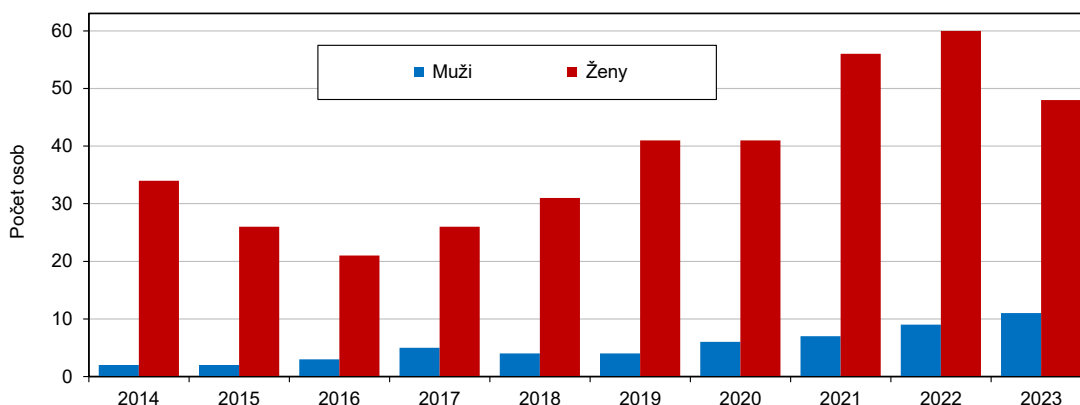
KOMENTÁŘ

Česká správa sociálního zabezpečení na svých stránkách zveřejňuje také **počty důchodců ve věku 100 a více let**. V prosinci 2023 jich bylo v Česku evidováno celkem 970 a výrazně mezi nimi převažovaly ženy (86,9 %). Nejstarší žena pobírající důchod žila v Olomouckém kraji a bylo jí 107 let, nejstaršímu důchodci-muži bylo 105 let a žil v Praze. V Jihočeském kraji koncem roku 2023 pobíralo některý z důchodů 59 osob starších 100 let, z nich bylo 48 žen a 11 mužů.

Meziročně se počet důchodců ve věku sto a více let v celém Česku zvýšil o 97. Nejvíce jich přibývalo v Jihomoravském kraji (+20), naopak v Jihočeském kraji se počet stoletých a starších důchodců snížil o 10.

Graf 4 Příjemci starobního důchodu ve věku 100 a více let v Jihočeském kraji (v prosinci)

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Kontakt:

Ing. Irena Votrubová
Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích
E: irena.votrubova@czso.cz
T: 386 718 450
M: 737 280 421